

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

PÁTÁ SEKCE

VĚC PEŠKOVÁ proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 22186/03)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

26. listopadu 2009

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Rozsudek je v autentickém anglickém znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořízený úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

Ve věci Pešková proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (pátá sekce), zasedající v senátu ve složení

Peer Lorenzen, *předseda*, Renate Jaeger,

Karel Jungwiert,

Rait Maruste,

Mark Villiger,

Isabelle Berro-Lefèvre,

Zdravka Kalaydjieva, *soudci*,

a Claudia Westerdiek, *tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 3. listopadu 2009,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 22186/03) směřující proti České republice, kterou dne 14. července 2003 podala k Soudu občanka České republiky paní Eva Pešková („stěžovatelka“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec, pan V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

3. Stěžovatelka mimo jiné tvrdí, že byla zbavena svého majetku v rozporu s článkem 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

4. Dne 8. listopadu 2005 se Soud rozhodl uvědomit o stížnosti vládu. Rovněž rozhodl o současném projednání přijatelnosti a odůvodněnosti stížnosti (článek 29 odst. 3).

SKUTKOVÝ STAV

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

I. Restituční řízení

5. V roce 1979 stěžovatelka koupila podíl ve výši jedné třetiny na nemovitosti v katastrálním území Neštětice, kterou její původní vlastníci v roce 1966 darovali státu. Kupní cenu ve výši 25 326 Kčs (950 €)¹ za celou nemovitost stanovil znalec v září 1978.

6. V době podání stížnosti nemovitost užívala stěžovatelčina dcera a její rodina.

7. Dne 25. srpna 1992, po nabytí účinnosti zákona č. 229/1991 Sb. (dále jen „zákon o půdě“), podala M. návrh na zahájení restitučního řízení u Okresního soudu v Benešově proti pěti spoluvlastníkům, včetně stěžovatelky, a žádala o vydání předmětné nemovitosti na základě § 8 odst. 1 zákona o půdě. M. tvrdila, že nabytí nemovitosti stěžovatelkou a ostatními

¹ 1 € = 26,70 Kč

spoluvlastníky bylo neplatné z důvodu porušení právních předpisů platných v rozhodné době, že nabyvatelé byli neoprávněně zvýhodněni a že cena, kterou museli zaplatit, byla nižší než skutečná cena nemovitosti.

8. Dne 29. září 2000, poté, co byl případ v letech 1995 až 2000 posuzován soudy na třech úrovních, rozhodl okresní soud v neprospěch stěžovatelky a ostatních spoluvlastníků a rozhodl o přechodu vlastnického práva k nemovitosti na P., dceru původní žalobkyně, která v průběhu řízení zemřela. Na žádost okresního soudu bylo během řízení vyhotoveno několik znaleckých posudků ohledně hodnoty předmětné nemovitosti v době její koupě stěžovatelkou, a to znalecký posudek, kterým byla nemovitost oceněna na 31 012 Kčs (1 165 €), revizní znalecký posudek vypracovaný společností S., který stanovil cenu na 29 889 Kčs (1 123 €) a dodatek k reviznímu znaleckému posudku, který určil cenu na 69 347 Kčs (2 606 €). Z tohoto dodatku vyplynulo, že předchozí znalecké posudky vycházely při stanovení ceny nemovitosti ze správných cenových předpisů, ale nevzaly v úvahu některé směrnice a pokyny vydané Ministerstvem financí. Soud sice na jedné straně rozhodl, že žalovaní nabyli nemovitost za nižší cenu, než jaká odpovídala právním předpisům platným v rozhodné době, na druhé straně však žalobce neprokázal, že žalovaní byli při nabytí nemovitosti neoprávněně zvýhodněni tím, že otec jednoho z žalovaných byl členem komunistické strany.

9. Dne 11. dubna 2001 Krajský soud v Praze potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Souhlasil se závěry uvedenými v dodatku k reviznímu znaleckému posudku, neboť důvody rozdílného ocenění nemovitostí byly uspokojivě vysvětleny. Měl tedy za to, že nový revizní posudek navrhovaný stěžovatelkou by byl nadbytečný. Rozsudek krajského soudu nabyt právní moci dne 8. srpna 2001.

10. Dne 24. září 2002 zamítl Nejvyšší soud bez nařízení ústního jednání stěžovatelčino dovolání ze dne 20. srpna 2001 a mimo jiné prohlásil:

„Dovolací soud považuje argumenty dovolatelky, směřující proti právním závěrům znaleckého posudku (...) za důvodné. (...) Nebyl proto důvod aplikovat na stanovení kupní ceny zvláštní ustanovení § 12 odst. 2 cenové vyhlášky, které se evidentně týkalo jen vyvlastnění a sledovalo účel ochrany osob, jimž byla nemovitost vyvlastňována.

Přes tento výklad (...) nemohl dovolací soud vyhovět jejímu návrhu na zrušení rozsudku odvolacího soudu pro nesprávnost. I kdyby totiž nebyl v dané věci použit výpočet opotřebení ve výši jen 70 %, z něhož vycházel doplněk znaleckého posudku, ale 80 %, z něhož vycházely posudky předchozí, byla by stále cena převáděné nemovitosti stanovená podle cenového předpisu vyšší, než sjednaná kupní cena. (...) Rozdíl ve výši cen je pak dán nikoli subjektivním hodnocením znalce, resp. jeho výkladem cenového předpisu, ale i nižší výměrou, z níž vycházel původní znalec (...), i nesprávným zařazením stavby do příslušné třídy (...) Proto je rozhodnutí odvolacího soudu, vycházející z toho, že žalovaní získali předmětné nemovitosti za cenu nižší než stanovil cenový předpis, správné (...).“

11. Dne 28. ledna 2003 odmítl Ústavní soud stěžovatelčinu ústavní stížnost, ve které zejména tvrdila, že došlo k porušení článku 11 (právo vlastnit majetek) a článku 36 odst. 1 (právo na soudní ochranu) Listiny základních práv a svobod.

12. V prosinci 2004 poskytlo Ministerstvo zemědělství stěžovateli náhradu za její podíl na kupní ceně nemovitosti ve výši 6 493 Kč (244 €). Ministerstvo zemědělství dále nabídlo stěžovateli a ostatním spoluvlastníkům částku 554 421 Kč (20 833 €) jako náhradu za náklady účelně vynaložené na nemovitost. Tato částka byla stanovena znalcem a stěžovatelka byla ochotna ji přijmout. Avšak vzhledem k tomu, že P., nová majitelka nemovitosti, vůči níž by Ministerstvo zemědělství mělo nárok na regresní náhradu, s výší částky nesouhlasila, nebyla tato částka vyplacena. V dopise ze dne 4. listopadu 2005

doporučilo Ministerstvo spravedlnosti stěžovatelce, aby ohledně této náhrady podala občanskoprávní žalobu proti ministerstvu. Stěžovatelka to však neučinila.

II. Dědické řízení

13. Ve znaleckém posudku vypracovaném pro účely dědického řízení po smrti stěžovatelčina otce (jednoho ze spoluvlastníků), který zemřel dne 23. listopadu 2000, byly předmětné nemovitosti oceněny na 1 779 580 Kč (66 868 €). Podle usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 28. srpna 2001 nabyla podíl ve výši jedné třetiny po zůstaviteli stěžovatelka. Usnesení nabylo právní moci dne 13. října 2001.

III. Řízení o náhradě škody

14. V dopise ze dne 11. prosince 2006 informovalo Ministerstvo spravedlnosti stěžovatelku, že došlo k porušení jejího práva na to, aby bylo v přiměřené lhůtě rozhodnuto o jejím občanském právu, a že jí byla přiznána náhrada za nemajetkovou újmu ve výši 67 500 Kč (2 536 €) z důvodu délky restitučního řízení. V dopise ze dne 20. února 2007 informovala stěžovatelka Soud, že svůj nárok nehodlá uplatnit před vnitrostátními soudy.

II. PŘÍSLUŠNÉ VNITROSTÁTNÍ PRÁVO A PRAXE

15. Příslušné vnitrostátní právo a praxe ve věcech restitucí jsou obsaženy v rozsudku Soudu ve věci *Zvolský a Zvolská proti České republice* (č. 46129/99, § 25, ESLP 2002-IX). Příslušné vnitrostátní právo a praxe týkající se prostředků nápravy proti nepřiměřené délce soudního řízení jsou uvedeny v rozhodnutí Soudu ve věci *Vokurka proti České republice*, č. 40552/02 (rozh.), § 11-24, ze dne 16. října 2007).

16. Podle § 243a občanského soudního řádu rozhodne dovolací soud o dovolání bez jednání. Považuje-li to za vhodné nebo provádí-li se dokazování, nařídí k projednání dovolání jednání.

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 1 PROTOKOLU č. 1

17. Stěžovatelka namítá, že byla zbavena svého majetku pouze na základě pokynů a směrnic, a nikoliv na základě zákona nebo cenových předpisů. S odkazem na stejné ustanovení dále tvrdí, že náhrada za kupní cenu vyplacená Ministerstvem zemědělství nebyla dostatečně vysoká na to, aby jí umožnila pořídit si rovnocenné obydlí.

Článek 1 Protokolu č. 1 zní:

„Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“

A. K přijatelnosti

18. Vláda namítá, že argumenty předložené stěžovatelkou v její ústavní stížnosti nesměřovaly proti výši vyplacené náhrady kupní ceny ani proti ocenění nákladů účelně vynaložených na nemovitost, které mohly být stěžovatelce nahrazeny podle ustanovení § 8 odst. 3 zákona o půdě. Ministerstvo zemědělství sice stěžovatelce nahradilo kupní cenu, avšak stěžovatelka nezhájila proti Ministerstvu zemědělství soudní řízení o náhradu nákladů účelně vynaložených na nemovitost. Vláda tedy navrhuje, aby tato část stížnosti byla prohlášena za nepřijatelnou z důvodu nevyčerpání dostupných vnitrostátních prostředků nápravy.

19. Stěžovatelka tvrdí, že možnost požadovat náhradu nákladů účelně vynaložených na nemovitost nepředstavovala náhradu za zbavení majetku.

20. Soud opakuje, že pravidlo o vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy uvedené v článku 35 odst. 1 Úmluvy je založeno na předpokladu, že vnitrostátní systém poskytuje účinný prostředek nápravy tvrzeného porušení. Vláda, která namítá nevyčerpání prostředků nápravy, musí přesvědčit Soud, že v příslušné době existoval teoreticky i prakticky účinný prostředek nápravy; to znamená, že tento prostředek nápravy byl přístupný, způsobilý poskytnout nápravu stěžovatelových námitek a nabízel přiměřenou šanci na úspěch (viz *V. proti Spojenému království* [velký senát], č. 24888/94, § 57, ESLP 1999-IX).

21. V daném případě Soud konstatuje, že podle § 8 odst. 3 zákona o půdě mohla být stěžovatelce poskytnuta náhrada za kupní cenu nemovitosti a za náklady účelně vynaložené na nemovitost. Tento zákon však neumožňoval vzít pro účely poskytnutí náhrady v úvahu cenu nemovitosti v době zbavení majetku.

22. Vzhledem k růstu cen nemovitostí od roku 1979, kdy stěžovatelka spornou nemovitost nabyла, do roku 2001, kdy byla tohoto majetku zbavena, má Soud za to, že stěžovatelka neměla možnost požadovat za spornou nemovitost přiměřenou náhradu. Pokud by měla stěžovatelka požadovat přiměřenou částku, musela by žádat vyšší náhradu než tu, která byla zaručena právními předpisy účinnými v rozhodné době (viz *Dymáček a Dymáčková proti České republice* (rozh.), č. 35098/03, ze dne 29. října 2003).

23. Soud se tedy domnívá, že možnost zahájit řízení podle § 8 odst. 3 zákona o půdě nepředstavovala v daném případě účinný prostředek nápravy. Pokud však bude rozhodnuto, že k porušení stěžovatelčina práva došlo, bude třeba při rozhodování podle článku 41 Úmluvy vzít v úvahu skutečnost, že stěžovatelka nepožadovala náhradu nákladů účelně vynaložených na nemovitost (viz § 12 výše) (viz obdobně *Velikovi a ostatní proti Bulharsku*, č. 43278/98, 45437/99, 48014/99, 48380/99, 51362/99, 53367/99, 60036/00, 73465/01 a 194/02, § 227, ze dne 15. března 2007).

24. Vzhledem k výše uvedenému musí být námitka vlády odmítnuta.

25. Soud konstatuje, že stěžovatelčina námitka není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný důvod, pro který by měla být prohlášena za nepřijatelnou, a prohlašuje ji tedy za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

1. Vyjádření účastníků řízení

26. Stěžovatelka tvrdí, že byla zbavena majetku pouze na základě interní směrnice, která byla použita při vypracování dodatku k reviznímu znaleckému posudku, a nikoliv na základě zákona nebo cenového předpisu. Cenový předpis, který byl v dané době účinný, sice

určoval cenu nemovitosti výrazně vyšší, stanovil však, že takto určená cena je cenou maximální. Stěžovatelka má za to, že tam, kde zákon o půdě odkazoval na cenu stanovenou podle cenových předpisů účinných v dané době, mělo být toto interpretováno tak, že se jedná o cenu obvyklou, a nikoliv o maximální cenu podle cenových předpisů.

27. Vláda tvrdí, že stěžovatelka byla zbavena svého majetku na základě zákona o půdě a pokyny a směrnice použité při vypracování dodatku k reviznímu znaleckému posudku byly použity pouze jako pokyny k metodice oceňování nemovitostí.

2. Hodnocení Soudu

28. V daném případě Soud zjistil, a účastníci řízení to nevyvracejí, že došlo k zásahu do stěžovatelčina majetkového práva a tento zásah byl „zbavením“ majetku ve smyslu druhé věty prvního odstavce článku 1 Protokolu č. 1. Soud tedy musí zkoumat opodstatněnost tohoto zásahu z hlediska požadavků článku 1 Protokolu č. 1.

29. Soud opakuje, že hlavním a nejdůležitějším požadavkem článku 1 Protokolu č. 1 je, aby zásah státní moci do pokojného užívání majetku byl zákonný. Druhá věta prvního odstavce povoluje zbavení majetku pouze „za podmínek, které stanoví zákon“ a druhý odstavec přiznává státům právo upravovat užívání majetku pomocí „zákonů“. Navíc princip právního státu jako jeden ze základů každé demokratické společnosti prolíná všechny články Úmluvy (viz *Pincová a Pinc proti České republice*, č. 36548/97, § 45, ESLP 2002-III).

30. Soud konstatuje, že odnětí stěžovatelčina majetku se opíralo o zákon o půdě, který umožňoval osobám splňujícím stanovené podmínky získat zpět určitý druh majetku, a dovoloval tedy, aby osoby, které tento majetek vlastnily, byly tohoto majetku zbaveny. Cenové předpisy a pokyny a směrnice byly použity pouze za účelem ocenění tohoto majetku. Soud tedy shledal, že požadavek zákonnosti byl naplněn.

31. Soud má nyní za úkol zjistit, zda toto zbavení majetku sledovalo legitimní cíl, tj. zda existoval „veřejný zájem“ ve smyslu druhé věty článku 1 Protokolu č. 1. V tomto ohledu usuzuje, že díky přímé znalosti společnosti a jejích potřeb jsou vnitrostátní orgány v zásadě lépe povolané než mezinárodní soud k posouzení toho, co je „ve veřejném zájmu“. V systému ochrany vytvořeném Úmluvou přísluší v první řadě jim zabývat se existencí problému veřejného zájmu, jenž by ospravedlňoval zbavení majetku. Z tohoto důvodu se jim zde dostává jistého prostoru k volné úvaze, stejně jako v jiných oblastech, na které se vztahují záruky Úmluvy (viz *Pincová a Pinc*, rozsudek cit. výše, § 47).

32. Navíc pojem „veřejného zájmu“ je ze své podstaty velice široký. Rozhodnutí přijmout zákony týkající se zbavení majetku pak s sebou přináší obvykle zkoumání politických, ekonomických a sociálních otázek. Soud proto považuje za přirozené, že zákonodárce disponuje volností při rozhodování o ekonomické a sociální politice, a respektuje způsob, jakým koncipuje imperativy „veřejného zájmu“, vyjma případů, kdy se jeho rozhodnutí jeví jako zjevně bez racionálního základu (tamtéž, § 48).

33. Soud bere na vědomí, že cílem zákona o půdě je zmírnění následků majetkových křivd spáchaných za komunistického režimu, a chápe, proč považoval český stát za nutné tento problém, který podle něho poškozoval demokratický režim, řešit. Obecný cíl tohoto zákona tedy sleduje „veřejný zájem“ (viz *Pincová a Pinc*, rozsudek cit. výše, § 51).

34. Soud poznamenává, že jakýkoli zásah do práva na pokojné užívání majetku musí zachovávat spravedlivou rovnováhu mezi požadavky obecného zájmu společenství a imperativy ochrany základních práv jednotlivce. Snaha o zachování takové rovnováhy se

odráží ve struktuře celého článku 1 Protokolu č. 1, a tedy i v jeho větě druhé, kterou je nutno interpretovat ve světle principu obsaženého ve větě první. Zejména musí existovat rozumný poměr mezi použitými prostředky a cílem, který sleduje dané opatření zbavující osobu jejího majetku. Rovnováha mezi požadavky obecného zájmu a imperativy ochrany základních práv je tedy narušena, pokud dotčená osoba byla nucena nést „nepřiměřené břemeno“ (viz *Pincová a Pinc*, rozsudek cit. výše, § 52 a 53).

35. Soud tedy rozhodl, že osoba zbavená majetku musí zásadně obdržet náhradu „přiměřenou k jeho hodnotě“, i když „legitimní cíle ‚veřejného zájmu‘ mohou vyžadovat menší náhradu, než je plná tržní cena“ (tamtéž). Z toho vyplývá, že výše zmíněné rovnováhy je zpravidla dosaženo, pokud náhrada vyvlastněnému je v rozumném poměru k „tržní“ hodnotě majetku stanovené v době, kdy k odnětí vlastnictví došlo.

36. V daném případě stěžovatelka tvrdí, že spolu s ostatními spoluvlastníky investovala do údržby a oprav nemovitosti více než 1 000 000 Kč (37 595 €), avšak Ministerstvo zemědělství jí nahradilo pouze její podíl na původní kupní ceně z roku 1979. Ministerstvo nabídlo stěžovateli a ostatním spoluvlastníkům dalších 554 421 Kč (20 844 €) jako náhradu nákladů účelně vynaložených na nemovitost (viz § 12 výše). Podle stěžovatelky však tato náhrada nepostačovala ani na koupi jednopokojového bytu. Předmětná nemovitost přitom byla v roce 2000 pro účely dědického řízení oceněna na přibližně 1 800 000 Kč (67 672 €) a nový vlastník nabídl tento dům na trhu za 2 500 000 Kč (93 989 €).

37. Vláda tvrdí, že zákon o půdě zachovává rozumný poměr mezi použitými prostředky a sledovaným cílem, neboť vedle protiprávnosti převodu sporného majetku na stát vyžaduje ještě další prvek, a sice protiprávnost převodu tohoto majetku ze státu na fyzickou osobu. Zákon této osobě zároveň přiznává právo na vrácení kupní ceny a náhradu účelně vynaložených nákladů na údržbu nemovitosti. Vláda dále uvádí, že stěžovatelka souhlasila s částkou náhrady nákladů vynaložených na nemovitost, kterou jí nabídlo Ministerstvo zemědělství. Z tohoto pohledu a rovněž se zřetelem k cenám stavebního materiálu před rokem 1990 se pak tvrzení stěžovatelky, že spolu s ostatními spoluvlastníky do nemovitosti investovala více než 1 000 000 Kč (37 595 €), jeví jako ne zcela přesvědčivé.

38. Vláda dále zdůrazňuje, že v roce 2000 byla hodnota nemovitosti stanovena v rámci jiného řízení a podle jiných cenových předpisů, než které byly použity v restitučním řízení.

39. Nakonec vláda poukázala na to, že sporná nemovitost nesloužila stěžovateli k trvalému bydlení. Břemeno, jež byla stěžovatelka nucena nést, nebylo tedy nadměrné a rovnováha mezi požadavky obecného zájmu a ochranou práva na pokojné užívání majetku byla zachována.

40. Soud uvádí, že kupní cena dané nemovitosti byla nejprve v roce 1978 stanovena znalcem na 25 326 Kčs (952 €). V průběhu restitučního řízení nově ustanovení znalci stanovili cenu na 31 012 Kčs (1 166 €), poté na 29 889 Kčs (1 124 €) a nakonec na 69 347 Kčs (2 607 €) (viz § 8 výše). Je pravda, že v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. září 2002 byly tyto rozdíly vysvětleny a bylo v něm zdůrazněno, že při vypracování prvních dvou posudků znalci nesprávně zařadili nemovitost do příslušné třídy a vzali v úvahu nižší výměru. Nicméně vzhledem k těmto rozdílům, zejména k rozdílu mezi posledními dvěma cenami stanovenými tímto znalcem, si stěžovatelka v době koupě nemovitosti mohla být jen stěží vědoma, že kupní cena je nižší než cena odpovídající tehdy účinným právním předpisům.

41. Soud dále podotýká, že ve vnitrostátním řízení nebylo prokázáno neoprávněné zvýhodnění stěžovatelky při nabytí nemovitosti, a vláda ani netvrdila, že by k takovému zvýhodnění došlo.

42. Je tedy možné uzavřít, že stěžovatelka nabyla nemovitost v dobré víře a nemohla ovlivnit kupní cenu.

43. Soud dále poznamenává, že původní kupní cena, která byla stěžovatelce nahrazena, spolu s navrženou částkou náhrady nákladů účelně vynaložených na nemovitost nemůže být hodnocena jako přiměřená ve vztahu k tržní ceně nemovitosti zjištěné v roce 2000 v souvislosti s dědickým řízením. I za předpokladu, že tento znalecký posudek vycházel z cenových předpisů odlišných od předpisů použitých v restitučním řízení, vláda neprokázala, že by nestanovil přiměřenou cenu nemovitosti v době, kdy byla nemovitost stěžovatelce odňata. Navíc pokud by se stěžovatelka chtěla domoci náhrady výše uvedených nákladů, musela by zahájit další řízení proti Ministerstvu zemědělství.

44. Soud konstatuje, že daná nemovitost nebyla stěžovatelkou užívána k trvalému bydlení, avšak užívala ji stěžovatelčina dcera a další členové její rodiny.

45. Výše uvedené postačuje podle Soudu k závěru, že stěžovatelka byla nucena nést individuální a nadměrné břemeno, které narušilo spravedlivou rovnováhu mezi požadavky obecného zájmu na straně jedné a ochranou práva na pokojné užívání majetku na straně druhé. K porušení článku 1 Protokolu č. 1 tedy došlo.

II. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z DŮVODU DÉLKY RESTITUČNÍHO ŘÍZENÍ

46. Stěžovatelka dále namítá, že délka restitučního řízení byla v rozporu s požadavkem na vydání rozhodnutí v „přiměřené lhůtě“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

47. Vláda namítá, že stěžovatelka mohla využít kompenzačního prostředku nápravy upraveného zákonem č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

48. Soud opakuje, že postavení stěžovatelky coby „poškozené“ ve smyslu článku 34 Úmluvy závisí na tom, zda vnitrostátní orgány uznaly, ať výslovně nebo nepřímou, že k tvrzenému porušení Úmluvy došlo, a případně poskytly přiměřenou nápravu (viz *Cocchiarella proti Itálii* [velký senát], č. 64886/01, § 71, ESLP 2006-V).

49. Se zřetelem ke skutečnosti, že Ministerstvo spravedlnosti uznalo nepřiměřenost délky restitučního řízení a z tohoto titulu poskytlo stěžovatelce náhradu nemajetkové újmy, má Soud za to, že první podmínka stanovená v jeho judikatuře byla splněna.

50. Pokud jde o druhou podmínku, tj. poskytnutí přiměřené nápravy ze strany orgánů za způsobené porušení, Soud musí určit, zda lze přiznanou částku považovat za dostatečnou nápravu tvrzeného porušení a škody (viz *Dubjaková proti Slovensku* (rozh.), č. 67299/01, ze dne 19. října 2004).

51. S ohledem na dokumenty obsažené ve spise a vzhledem ke konkrétním okolnostem případu má Soud za to, že částku přiznanou stěžovatelce z titulu morální újmy, kterou mohla utrpět v restitučním řízení, lze považovat za dostatečnou a odpovídající nápravu

způsobeného porušení. Soud má tedy za to, že rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti bylo v souladu s judikaturou Soudu. Dochází proto k závěru, že stěžovatelka již nemůže tvrdit, že je ve smyslu článku 34 Úmluvy „poškozenou“ v důsledku tvrzeného porušení svého práva na projednání věci v přiměřené lhůtě.

52. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti musí být podle článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy zamítnuta.

III. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY Z DŮVODU NESPRAVEDLIVÉHO RESTITUČNÍHO ŘÍZENÍ

53. Stěžovatelka namítá, že Nejvyšší soud shledal v dodatku k reviznímu znaleckému posudku chyby a poté bez nařízení ústního jednání, kterého by se účastníci řízení a znalci mohli zúčastnit, učinil vlastní právní závěry. Dále tvrdí, že přestože v dodatku k reviznímu znaleckému posudku byla kupní cena zvýšena o 230 %, vnitrostátní soudy nevyhověly jejímu návrhu na vypracování nového znaleckého posudku. Příslušná část článku 6 odst. 1 Úmluvy zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě (...) projednána nezávislým a nestranným soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

54. Soud opakuje, že podle článku 19 Úmluvy je jeho úkolem zajišťovat plnění závazků přijatých smluvními stranami v Úmluvě. Nepřísluší mu však rozhodovat o skutkových či právních pochybeních, kterých se měly dopustit vnitrostátní soudy, ledaže tato pochybení mohla mít za následek porušení práv a svobod chráněných Úmluvou. Článek 6 Úmluvy sice zaručuje právo na spravedlivé projednání věci, neobsahuje však žádná pravidla ohledně přijatelnosti důkazů či způsobu jejich hodnocení, která jsou tedy v první řadě upravena vnitrostátním právem a náležejí do působnosti vnitrostátních soudů (viz *García Ruiz proti Španělsku* [velký senát], č. 30544/96, § 28, ESLP 1999-I).

55. V daném případě Soud konstatuje, že Nejvyšší soud pouze přehodnotil důkazy, které byly zkoumány nižšími soudy v předchozím řízení, a na jejich základě rozhodl, že stěžovatelka a ostatní spoluvlastníci nabyli spornou nemovitost za cenu nižší, než jakou stanovily cenové předpisy. Částečně se ztotožnil se závěry nižších soudů a uvedl dostatečné důvody, pro které předchozí rozsudky nezrušil.

56. Soud dále poznamenává, že v rozsudku ze dne 11. dubna 2001 se Krajský soud v Praze zabýval rozdíly v ocenění sporné nemovitosti a rozhodl, že dodatek k reviznímu znaleckému posudku je dostatečným způsobem objasnil. Tento soud rovněž reagoval na stěžovatelčinu žádost o nařízení vypracování dalšího znaleckého posudku, rozhodl však, že takový posudek by byl nadbytečný. Nejvyšší soud se ve svém rozsudku ze dne 24. září 2002 znovu zabýval otázkou ocenění a došel ke stejnému závěru jako soudy nižších stupňů.

57. Soud má tedy za to, že vnitrostátní soudy dostatečně odůvodnily své závěry a neopomněly odpovédět na stěžovatelčinu žádost.

58. Vzhledem k těmto úvahám Soud rozhoduje, že stěžovatelce nebylo odepřeno spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy.

59. Z uvedeného vyplývá, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná, a musí tedy být podle článku 35 odst. 3 a 4 Úmluvy zamítnuta.

IV. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

60. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přiznává v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

61. Stěžovatelka požaduje náhradu hmotné škody ve výši 1 779 580 Kč (66 904 €) s tím, že tato částka odpovídá ceně nemovitosti stanovené ve znaleckém posudku z roku 2000.

62. Vláda uvádí, že ke dni nabytí právní moci konečného rozhodnutí v restitučním řízení byla stěžovatelka spoluvlastníkem sporné nemovitosti s podílem ve výši jedné třetiny. Následné rozhodnutí v dědickém řízení, ve kterém byl stěžovatelce přiznán třetinový podíl po jejím otci, nevzalo v úvahu výsledek restitučního řízení.

63. Vláda dále uvádí, že stěžovatelce byl vyplacen její podíl na kupní ceně a vnitrostátní právní předpisy jí umožňovaly domáhat se náhrady nákladů účelně vynaložených na nemovitost, což však stěžovatelka neučinila.

64. Soud má za to, že není potřeba rozhodovat o tom, zda se stěžovatelka v souladu s českým právem stala vlastníkem třetinového podílu na nemovitosti po svém otci, či nikoliv. Pro účely článku 41 Úmluvy bude Soud uvažovat situaci, která by nastala, pokud by k zásahu do stěžovatelčiných majetkových práv nedošlo. Bude tedy považovat stěžovatelku za spoluvlastníka s dvoutřetinovým podílem na předmětné nemovitosti.

65. Soud však musí přijmout argument vlády, že stěžovatelka obdržela náhradu části kupní ceny a že mohla požadovat náhradu nákladů účelně vynaložených na nemovitost na vnitrostátní úrovni.

66. Z těchto důvodů Soud po zohlednění své judikatury stěžovatelce na spravedlivém základě přiznává částku 30 000 € z titulu hmotné škody.

B. Náklady řízení

67. Stěžovatelka dále požaduje částku 12 957 Kč (487 €) z titulu nákladů vynaložených na překlady a předkládá příslušnou fakturu.

68. Vláda uvádí, že není jasné, na jaké překlady se faktura vztahuje, a považuje za dostačující částku 200 €.

69. Podle judikatury Soudu lze stěžovateli přiznat náhradu nákladů řízení pouze v rozsahu, v němž prokáže, že byly náklady skutečně a nezbytně vynaloženy a že jsou co do výše přiměřené.

70. Vzhledem k údajům, které má Soud k dispozici, a s přihlédnutím k výše uvedeným kritériím a k tomu, že část stížnosti byla prohlášena za nepřijatelnou, považuje Soud v daném případě za přiměřené přiznat stěžovatelce z titulu náhrady nákladů řízení částku 240 €.

C. Úrok z prodlení

71. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální záůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost týkající se majetkových práv stěžovatelky za přijatelnou a ve zbývajících částech za nepřijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě;
3. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovatelce zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, následující částky, které se převedou na české koruny podle kursu platného ke dni zaplacení;
 - (i) 30 000 € (třicet tisíc eur) z titulu hmotné škody a případnou částku daně;
 - (ii) 240 € (dvěstě čtyřicet eur) z titulu náhrady nákladů řízení;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
4. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 26. listopadu 2009 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Claudia Westerdiek
tajemnice

Peer Lorenzen
předseda